

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2025

GESKIEDENIS V2

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye en 'n addendum van 14 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B, wat op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk in die KABV-dokument gebaseer is.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA

VRAAG 2: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 3: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE, 1989 TOT DIE HEDE

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

VRAAG 5: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE: ONDERHANDELDE OOREENKOMS EN DIE RNE

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

2. AFDELING A bestaan uit DRIE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat nodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.
3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae.
4. Beantwoord DRIE vrae soos volg:
 - 4.1 Minstens EEN moet 'n brongebaseerde vraag wees en minstens EEN moet 'n opstelvraag wees.
 - 4.2 Die DERDE vraag kan óf 'n opstelvraag óf 'n brongebaseerde vraag wees.
5. Jy word aangeraai om ten minste EEN uur per vraag te spandeer.
6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig toepas.
7. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag uit hierdie afdeling, maar nie meer as TWEE vrae in hierdie AFDELING nie. Bronmateriaal wat gebruik moet word om hierdie vrae te beantwoord, is in die ADDENDUM vervat.

VRAAG 1: HOE HET DIE *END CONSCRIPTION CAMPAIGN (ECC)* DIE APARTHEIDSREGERING IN DIE 1980's UITGEDAAG?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Lees Bron 1A.

- 1.1.1 Wie, volgens die bron, het besluit om 'n organisasie vir gewetensbeswaardes te stig? (1 x 2) (2)
- 1.1.2 Definieer die konsep *diensplig* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Wat, volgens die bron, was die doelwitte van die *End Conscription Campaign*? (2 x 1) (2)
- 1.1.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis, verduidelik waarom wit jong mans teen nasionale diens gerebelleer het. (2 x 2) (4)
- 1.1.5 Verduidelik waarom pogings om op Afrikaanse kampusse te organiseer sterk teenkanting van die regering ontvang het. (1 x 2) (2)

1.2 Verwys na Bron 1B.

- 1.2.1 Noem EEN van die eerste veldtogte wat deur die *ECC* gereël is. (1 x 1) (1)
- 1.2.2 Identifiseer enige TWEE ongewone taktieke wat deur die *ECC* gebruik is om ondersteuning te lok en bewusmaking te verhoog. (2 x 1) (2)
- 1.2.3 Lewer kommentaar oor waarom duisende mense uit alle vlakke van die samelewing die beswaarmakers besoek het en op 'n 24-uur solidariteitsvas gegaan het. (2 x 2) (4)

1.3 Raadpleeg Bron 1C.

- 1.3.1 Verduidelik waarom dink jy, hierdie plakkaat geskep is. (2 x 2) (4)
- 1.3.2 Lewer kommentaar oor die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n historikus wat die rol bestudeer wat die *ECC* teen die apartheidsregering in die 1980's gespeel het. (2 x 2) (4)
- 1.3.3 Identifiseer enige TWEE eise, in die bron, wat deur die *ECC* gemaak was. (2 x 1) (2)

1.4 Bestudeer Bron 1D.

- 1.4.1 Wat, volgens die bron, was verbied nadat president Botha in 1985 'n Nasionale Noodtoestand aangekondig het? (3 x 1) (3)
- 1.4.2 Verduidelik die begrip *Noodtoestand* in die konteks van die regering se reaksie op die *ECC*. (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Wat dink jy was die redes vir die regering om lede van die *ECC* in hegtenis te neem? (1 x 2) (2)
- 1.4.4 Lewer kommentaar oor waarom dit 'onwettig' was vir die Suid-Afrikaanse regering om Dominique Souchon te deporteer. (1 x 2) (2)
- 1.5 Vergelyk Bron 1B en 1C. Verduidelik hoe die inligting in Bron 1B die bewyse in Bron 1C met betrekking tot die weerstand teen apartheid in die 1980's ondersteun. (2 x 2) (4)
- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe die *End Constriction Campaign* gedurende die 1980's die apartheidsregering uitgedaag het. (8)

[50]

**VRAAG 2: HET DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK)
DAARIN GESLAAG OM SLAGOFFERS VAN POLITIEKE MISDADE
TE HELP OM AFSLUITING TE VIND?**

Bestudeer Bron 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Lees Bron 2A.

- 2.1.1 Volgens die bron, wie was 'n sleutelfiguur in die formulering van die wet wat die kommissie (WVK) tot stand gebring het? (1 x 1) (1)
- 2.1.2 Definieer die konsep *kommissie* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Haal TWEE bewyse uit die bron aan wat die doelwitte van die WVK oordra. (2 x 1) (2)
- 2.1.4 Lewer kommentaar oor wat bedoel word met Dullar Omar se woorde: "Die bewerings van wanpraktyke teen die ANC sou ook nie toegesmeer word of onder die mat gevee word nie". (1 x 2) (2)
- 2.1.5 Identifiseer die TWEE leiers van die WVK in die bron. (2 x 1) (2)

2.2 Bestudeer Bron 2B.

- 2.2.1 Wie, volgens die bron, was Rick Turner? (2 x 1) (2)
- 2.2.2 Verduidelik waarom jy dink dat Rick Turner se moordenaar na veertig jaar 'steeds vry' is. (2 x 2) (4)
- 2.2.3 Noem enige DRIE mense wat die hoogste prys in die stryd vir 'n vrye en demokratiese land betaal het. (3 x 1) (3)
- 2.2.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en lewer kommentaar oor waarom die WVK nie Jann Turner kon help om haar pa se moordenaar te vind nie. (2 x 2) (4)

2.3 Raadpleeg Bron 2C.

- 2.3.1 Waarom, volgens die bron, lyk dit vreemd dat die Durbanse moord-en-roofeenheid nooit met selfs 'n sterk leidraad vorendag gekom het om Rick Turner se saak op te los nie? (1 x 2) (2)
- 2.3.2 Lewer kommentaar op die betekenis van die stelling: "Alle ondersoeke tot op hede het ons tot by die muur van stilswye rondom die BSV en die veiligheidspolisie gelei," rakende die moord op Rick Turner. (1 x 2) (2)
- 2.3.3 Verduidelik waarom 'n historikus dit as 'n betroubare bron kan beskou wat die omstandighede rondom die moord op Rick Turner navors. (2 x 2) (4)

2.4 Gebruik Bron 2D.

2.4.1 Watter boodskappe word in die spotprent oorgedra aangaande die werk van die WVK om die slagoffers van politieke misdade te help om afsluiting te vind? (2 x 2) (4)

2.4.2 Verduidelik die betekenis van die gaping tussen die woorde 'Waarheid en Versoening'. (1 x 2) (2)

2.4.3 Verduidelik die konsep *versoening* in die konteks van die Waarheids-en-Versoeningskommissie. (1 x 2) (2)

2.5 Vergelyk Bron 2C en 2D. Verduidelik hoe die inligting in Bron 2C die bewyse in Bron 2D met betrekking tot die doelwitte van die WVK ondersteun. (2 x 2) (4)

2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik of die Waarheids-en-Versoeningskommissie (WVK) daarin geslaag het om slagoffers van politieke misdade te help om afsluiting te vind. (8)

[50]

VRAAG 3: HOE HET HANDELSLIBERALISERING TOT WERKSVERLIES IN SUID-AFRIKA SE KLERE- EN TEKSTIELBEDRYF IN DIE 1990's BYGEDRA?

Bestudeer Bron 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Haal TWEE ooreenkomste uit die bron aan wat Suid-Afrika in 1994 onderteken het. (2 x 1) (2)
- 3.1.2 Definieer die term *handelsliberalisering* in die konteks van die klere- en tekstielbedryf. (1 x 2) (2)
- 3.1.3 Verduidelik die impak wat die Marrakesj-ooreenkoms op Suid-Afrika se klere- en tekstielbedryf gehad het. (2 x 2) (4)
- 3.1.4 Wat, volgens die bron, het die impak van tariefliberalisering versterk? (2 x 1) (2)

3.2 Lees Bron 3B.

- 3.2.1 Watter dorp, volgens die bron, was die tuiste van KwaZulu-Natal se tekstielbedryf vanaf die 1950's? (1 x 2) (2)
- 3.2.2 Watter impak, volgens die bron, het goedkoop invoere vanaf China op mense wat in Hammarsdale woon, gehad? (2 x 1) (2)
- 3.2.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis, en verduidelik hoe Hammarsdale se gemeenskap beïnvloed is deur die regering se besluit om 'vrye handel' in Suid-Afrika in te stel. (2 x 2) (4)
- 3.2.4 Definieer die begrip *apartheid* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.2.5 Verduidelik wat Mthetheleli Mjilo geïmpliseer het met hierdie stelling: "Dit is die laaste stuiptrekkings van 'n sterwende perd vir Hammarsdale." (1 x 2) (2)

3.3 Raadpleeg Bron 3C.

- 3.3.1 Watter boodskappe word in die plakkaat oorgedra? (2 x 2) (4)
- 3.3.2 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik waarom COSATU besluit het om hierdie plakkaat te vervaardig. (2 x 2) (4)

3.4 Gebruik Bron 3D.

3.4.1 Noem DRIE maniere in die bron waarop Suid-Afrika se klere- en tekstielbedryf in staat was om met wêreldwye vervaardigers mee te ding. (3 x 1) (3)

3.4.2 By watter vakbond se jaarlikse bedingingsraadsvergadering, volgens die bron, was Patel 'n spreker? (1 x 1) (1)

3.4.3 Verduidelik die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n historikus wat die rol wat die DHN in Suid-Afrika se klere- en tekstielsektor gespeel het, bestudeer. (2 x 2) (4)

3.5 Vergelyk Bron 3C en 3D. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 3C die inligting in Bron 3D met betrekking tot die impak van handelsliberalisering op Suid-Afrika, ondersteun. (2 x 2) (4)

3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe handelsliberalisering tot werkverliese in Suid-Afrika se klere- en tekstielbedryf in die 1990's bygedra het. (8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae in hierdie afdeling nie.

Jou opstel moet ongeveer DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

Verduidelik tot watter mate die Swart Bewussynsbeweging, geïnisieer deur Steve Biko, 'n deurslaggewende rol gespeel het om swartes aan te moedig om die apartheidsregering in Suid-Afrika gedurende die 1960's en 1970's uit te daag.

Gebruik relevante historiese bewyse om jou argument te ondersteun.

[50]**VRAAG 5: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE**

Die pad na demokrasie was gevul met uitdagings wat onderhandelinge byna gestop het. Die sterk leierskap en toewyding wat beide die Nasionale Party-regering en die African National Congress getoon het tydens die onderhandelingsproses wat in 1990 begin het, het egter 'n deurslaggewende rol in die fasilitering van die eerste demokratiese verkiesings in 1994 gespeel.

Stem jy saam met die stelling? Motiveer jou lyn van argument deur relevante bewyse te gebruik.

[50]**VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989**

Gorbachev se baanbrekende hervormings in die Sowjetunie in die 1980's het 'n negatiewe impak op die Sowjetunie gehad, maar het ook tot politieke veranderinge in Suid-Afrika gelei wat FW de Klerk beïnvloed het om hervormings in die 1990's deur te voer.

Bespreek hierdie stelling krities. Motiveer jou argument deur relevante bewyse te gebruik.

[50]**TOTAAL: 150**